

Til Kunnskapsdepartementet
postmottak@kd.dep.no

Høring – forskrifter om rammeplan for femårige grunnskolelærerutdanninger

Fellesrådet for kunstfagene i skolen, FKS, er en sammenslutning av Dans i Skolen, Drama- og teaterpedagogene (tidligere Landslaget Drama i Skolen, LDS) og Mediepedagogene.

FKS har som visjon at alle barn og unge skal få kvalifisert opplæring i alle kunstfagene i grunnskolen og et godt kulturskoletilbud slik at de kan utvikle seg som selvstendige, kreative og ansvarsfulle medborgere, klare seg godt i det framtidige arbeidsmarkedet og få næring til å leve et godt liv.

Dette krever fagkompetente lærere i all undervisning i dans, drama og mediefag til tross for at dette ikke er egne fag i grunnskolen.

Utredningene *Fremtidens skole* og *Det muliges kunst* legger vekt på at de praktiske og estetiske fagene må styrkes i fremtidens skole. Gang på gang har vi sett og hørt fra lærere og elever hvor viktig praktiske og estetiske prosjekter er for hele skolemiljøet. Med dyktige lærerkrefter har de praktiske og estetiske fagene muligheter til å favne alle elever i aktivitet og til å løfte et helt skolemiljø. Vi vil særlig understreke de praktiske og estetiske fagenes betydning når det kommer til utvikling av evne til kommunikasjon, samhandling, aktiv deltakelse og til skapende og utforskende virksomhet. Et annet aspekt knytter seg til at Norge vil mangle tusenvis av fagarbeidere i årene som kommer, og at en vesentlig inngang til å velge en praktisk yrkesvei går via de praktiske og estetiske fagene.

Når målet med de femårige mastergradsutdanningene for grunnskolelærere er å svare på skolens behov for lærerkompetanse, oppleves det merkelig at de praktiske og estetiske fagene får så liten oppmerksomhet. Især gjelder dette utdanningen rettet mot 1.-7. trinn. Når i tillegg andre fordypningsfag som for eksempel norsk og matematikk så tydelig gis forrang, frykter vi at dette går på bekostning av både fagbredde og god praksiskompetanse i undervisningen.

§ 2 Læringsutbytte

Vi vil anbefale en redigering som innebærer flere, men enklere læringsutbyttebeskrivelser for å gjøre forskriftene mer leservennlige.

I tillegg foreslår vi følgende læringsutbyttebeskrivelse i forskriften for GLU 1-7 for å sikre grunnskolelærernes praktiske og estetiske kompetanse:

Ferdighet

– Kandidaten kan iverksette praktiske og estetiske undervisnings- og læreprosesser og tilrettelegge for praktisk og estetisk utfoldelse, opplevelse og erkjennelse

§ 3 Struktur og innhold

Profesjonsfaget fremstår som utydelig og bidrar til en svekking av pedagogikkens plass i lærerutdanningene. Det er særlig føringene om at kunnskap om religion, livssyn og etikk skal utgjøre en modul tilsvarende 15 studiepoeng integrert i elevkunnskapsdelen av profesjonsfaget som bidrar til utvanning av fagets innhold.

Pedagogikkfaget svekkes også gjennom føringene for masteroppgaven. Mens forskriftene generelt legger vekt på at grunnskolelærerutdanningene skal være integrerte, bidrar føringene for masteroppgaven til å splitte fag, fagdidaktikk og profesjonsfag/pedagogikk ved å fastslå at «Masteroppgaven i undervisningsfag skal ha solid forankring i fagdidaktikk og fag». Skal grunnskolelærerutdanningene gi lærerne som gruppe den kompetanse skolen trenger for å møte de sammensatte utfordringer vi står overfor i dagens og morgendagens skole, må masteroppgaven også kunne ha forankring i pedagogikkfaget.

Vi er bekymret for at pedagogikkens rolle som viktig leverandør av forskningsbasert kunnskap om og for skolen svekkes, med den konsekvens at lærerprofesjonen også svekkes.

Vitenskapsfaget pedagogikk er en hovedleverandør av forskningsbasert og praksisnær kunnskap om læring og om barn og unges psykologiske behov for emosjonell varme og for å lære gjennom aktivt å utforske verden. Pedagogikkfagets danningsdimensjon bærer dessuten i seg sentrale deler av verdigrunnet i læring og utdanning, og pedagogikk utgjør kjernen i lærerstudentenes utvikling av lærerprofesjonalitet.

Vi ønsker ikke betegnelsen «profesjonsfag» om pedagogikkfaget i og med at alle fagene i en lærerutdanning må betraktes som profesjonsfag. Faget bør hete pedagogikk og utgjøre 60 studiepoeng i grunnskolelærerutdanningene, og RLE bør ikke inngå i faget.

For studenter med praktiske og estetiske fag i fagkretsen bør noe av praksisopplæringen vektlegge samarbeid mellom grunnskole og kulturskole. Føringene for slikt samarbeid er sterke, og kulturskolen omtales i dag som et ressursenter for bl.a. grunnskolene i sine kommuner. For å ivareta dette samarbeidet og legge til rette for god faglig ressursutnyttelse på tvers av skoleslagene, bør 5 praksisdager kunne legges til kulturskolen, slik 5 praksisdager er foreslått lagt til barnehagen for å sikre god overgang fra barnehage til skole.

Vi er uenige i forslaget om å endre navn på faget «pedagogikk og elevkunnskap (PEL)» til «profesjonsfag» og at RLE skal utgjøre 15 studiepoeng av faget. Dette mener vi er uheldig med tanke på at det er flere fag som har fått et eierforhold til «pedagogikk og elevkunnskap». Drama- og teaterpedagogene har gjort en kartlegging av obligatorisk dramaundervisning i grunnskolelærerutdanningene. Flere av lærerutdanningene rapporterer at innføringen av GLU 1-7 og 5-10 har ført til tettere samarbeid mellom dramaseksjonene og andre fag. Eksempelvis har dramaseksjonen 9 undervisningstimer i PEL-faget ved Høgskolen i Bergen og ansvar for den praktiske forprøven. Det bør fortsatt stimuleres til et slikt samarbeid mellom dramaseksjonene og PEL-faget.

Frem til 2003 var institusjonene forpliktet til å ha et 30-timers metodekurs i drama som en del av lærerutdanningen. Ved innføring av ny rammeplan for grunnskolelærerutdanningene i 2003 ble dette valgfritt og denne valgfriheten ble opprettholdt ved innføringen av de nye rammeplanene for GLU 1-7 og 5-10. Konsekvensen av dette er at de fleste av landets lærerstudenter får langt mindre undervisning i drama som læringsform enn da et 30-timers metodekurs var obligatorisk. Drama er en sentral praktisk læringsform og vi anbefaler at undervisning i drama som læringsform igjen blir obligatorisk. **Vi foreslår at dramapedagogikk får et omfang på 5 studiepoeng i de nye lektorutdanningene.**

Forskriftene som er på høring legger opp til å videreføre skillet mellom *skolerelevant* fag og *undervisningsfag*. Et slikt skille mellom fagene har gitt svært uheldige konsekvenser for fagområdet drama etter innføring av GLU-reformen. Begrensningen til 30 studiepoeng for drama i GLU har kun vart i 3 år, men den har allerede forårsaket at studietilbud i drama er lagt ned ved flere av lærerutdanningene for GLU 1-7 og 5-10. Dette bør reverseres så snart som mulig.

Drama som skolerelevant fag ble innført uten evaluering eller faglig begrunnelse.

Dans, drama og mediefag er alle skolerelevante fag, ved at det kan defineres som fag med faghistorie, begrepsapparat, vitenskapelig forankring, forskningstradisjon, profesjonskarakteristika mm. Disse fagene har alle vært kompetansegivende studietilbud på minst 60 studiepoeng ved institusjoner i norsk lærerutdanning.

Vi foreslår at dans, drama og mediefag får samme vilkår som et undervisningsfag og kan studeres med et omfang på 60 studiepoeng i løpet av de tre første årene.

§4 Programplan og nasjonale retningslinjer

I beskrivelsen av hvordan fagovergripende temaer ivaretas i oppbygningen av programplaner bør arbeid med praktiske og estetiske uttrykk og læreprosesser inngå (jfr. siste avsnitt i §4 i GLU 1-7 og GLU 5-10):

... Dette gjelder blant annet arbeid med begynneropplæring, tilpasset opplæring, grunnleggende ferdigheter og kompetanser, bruk av IKT i arbeid med fag, samiske emner, det flerkulturelle og flerspråklige aspektet, *praktiske og estetiske uttrykk og læreprosesser*, profesjonsetikk og kunnskap om vold og seksuelle overgrep mot barn og unge.

Vennlig hilsen
Fellesrådet for kunstfagene i skolen

Mai Gythfeldt
Daglig leder